

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HỒNG THÚY

**RÈN LUYỆN KĨ NĂNG GIAO TIẾP TOÁN HỌC
CHO HỌC SINH ĐẦU CẤP TIỂU HỌC TRONG DẠY HỌC
GIẢI TOÁN CÓ LỜI VĂN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HỒNG THÚY

**RÈN LUYỆN KĨ NĂNG GIAO TIẾP TOÁN HỌC
CHO HỌC SINH ĐẦU CẤP TIỂU HỌC TRONG DẠY HỌC
GIẢI TOÁN CÓ LỜI VĂN**

**Ngành: Giáo dục học (Giáo dục Tiểu học)
Mã số: 8.14.01.01**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Lê Thị Thu Hương

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu trích dẫn đều có nguồn gốc rõ ràng, các kết quả trong luận văn là trung thực và chưa được công bố ở bất kỳ công trình nào khác, các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Hồng Thúy

LỜI CẢM ƠN

Trước hết tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đối với TS. Lê Thị Thu Hương - người đã tận tình chỉ bảo giúp đỡ em trong học tập, nghiên cứu và giúp em hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô, khoa Giáo dục Tiểu học, Bộ phận Sau đại học, Phòng Đào tạo, Thư viện trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho em trong thời gian học tập tại trường.

Xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, các thầy cô giáo cùng các em học sinh các trường tiểu học huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn: trường tiểu học thị trấn Bắc Sơn, trường tiểu học xã Hữu Vĩnh, trường phổ thông dân tộc bán trú tiểu học 1 xã Trấn Yên, đã giúp tôi khảo sát và thực nghiệm các nội dung trong luận văn này.

Để hoàn thành luận văn: “*Rèn luyện kỹ năng giao tiếp toán học cho học sinh đầu cấp Tiểu học trong dạy học giải toán có lời văn*” tôi đã sử dụng, kế thừa có chọn lọc các nghiên cứu của các tác giả đi trước, đồng thời nhận được rất nhiều sự quan tâm, chỉ bảo của các thầy, cô giáo; sự giúp đỡ của bạn bè, người thân đã động viên tôi trong quá trình hoàn thành luận văn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng và nỗ lực để hoàn thành tốt luận văn nhưng chắc chắn sẽ không tránh khỏi những thiếu sót. Kính mong nhận được sự chỉ bảo, đóng góp của các thầy, cô giáo và các bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Hồng Thúy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, HÌNH VẼ.....	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Tình hình nghiên cứu.....	3
3. Mục đích nghiên cứu	6
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	6
5. Giả thuyết khoa học	7
6. Phương pháp nghiên cứu	7
7. Đối tượng và khách thể nghiên cứu.....	8
8. Phạm vi nghiên cứu	8
9. Cấu trúc của luận văn	8
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN.....	9
1.1. Một số quan niệm công cụ.....	9
1.1.1. Kỹ năng.....	9
1.1.2. Giao tiếp.....	10
1.1.3. Kỹ năng giao tiếp.....	10
1.2. Kỹ năng giao tiếp toán học.....	12
1.2.1. Khái niệm kỹ năng giao tiếp toán học.....	12
1.2.2. Các phương thức cơ bản của giao tiếp toán học.....	13
1.2.3. Các mức độ của kỹ năng giao tiếp toán học.....	14
1.2.4. Các tiêu chuẩn của giao tiếp toán học	15

1.3. Giải toán có lời văn ở tiểu học.....	16
1.3.1. Hoạt động giải toán có lời văn ở các lớp đầu cấp Tiểu học	16
1.3.2. Tiềm năng thực hiện rèn luyện kỹ năng giao tiếp cho học sinh đầu cấp tiểu học trong dạy học giải toán có lời văn.....	17
1.4. Đặc điểm nhận thức của học sinh đầu cấp Tiểu học	20
1.5. Thực trạng rèn luyện kỹ năng giao tiếp toán học ở các lớp đầu cấp tiểu học	21
1.5.1 Mục đích khảo sát.....	21
1.5.2. Đối tượng khảo sát.....	22
1.5.3. Nội dung khảo sát	22
1.5.4. Phương pháp khảo sát.....	22
1.5.5. Kết quả khảo sát	23
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	28
Chương 2: MỘT SỐ BIỆN PHÁP RÈN LUYỆN KỸ NĂNG GIAO TIẾP TOÁN HỌC CHO HỌC SINH LỚP ĐẦU CẤP TIỂU HỌC TRONG DẠY HỌC GIẢI TOÁN CÓ LỜI VĂN	29
2.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp	29
2.2. Một số biện pháp nhằm rèn luyện kỹ năng giao tiếp toán học cho học sinh đầu cấp Tiểu học	29
2.2.1. Biện pháp 1: Trang bị vốn từ vựng toán học cho học sinh thông qua các bài toán có lời văn	29
2.2.2. Biện pháp 2: Tổ chức các hoạt động rèn luyện cho học sinh kỹ năng chuyển đổi ngôn ngữ tự nhiên (NNTN) sang ngôn ngữ toán học (NNTH).....	37
2.2.3. Biện pháp 3: Tổ chức hoạt động cho học sinh được nói và viết Toán thông qua giải các bài toán có yếu tố thực tiễn ở các lớp đầu cấp Tiểu học.	43
2.2.4. Biện pháp 4: Tổ chức cho học sinh vận dụng, thực hành hiệu quả ngôn ngữ toán học	47

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	53
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	54
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	54
3.2. Đối tượng thực nghiệm.....	54
3.3. Thời gian thực nghiệm.....	55
3.4. Nội dung thực nghiệm	55
3.5. Cách tiến hành thực nghiệm.....	55
3.6. Các phương pháp đánh giá kết quả thực nghiệm	55
3.7. Phân tích kết quả thực nghiệm	56
3.7.1. Phân tích kết quả thực nghiệm về mặt định lượng.....	56
3.7.2. Phân tích kết quả thực nghiệm về mặt định tính	63
3.8. Kết luận chung về thực nghiệm sư phạm	66
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	67
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	68
1. Kết luận.....	68
2. Kiến nghị.....	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	70
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

GTTH	:	Giao tiếp toán học
GV	:	Giáo viên
HS	:	Học sinh
NNTH	:	Ngôn ngữ toán học
NNTN	:	Ngôn ngữ tự nhiên
SGK	:	Sách giáo khoa
STN	:	Số tự nhiên
STP	:	Số thập phân
TN	:	Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Số lượng bài toán có lời văn trong SGK môn Toán lớp 1, 2, 3	23
Bảng 1.2. Quan điểm của giáo viên về sự cần thiết rèn luyện kỹ năng giao tiếp toán học	24
Bảng 1.3. Mức độ thường xuyên của GV rèn luyện kỹ năng giao tiếp toán học cho HS lớp đầu cấp tiểu học trong dạy học giải toán có lời văn	24
Bảng 1.4. Mức độ cần thiết trong việc rèn luyện những biểu hiện của kỹ năng giao tiếp toán học cho học sinh	24
Bảng 1.5. Những khó khăn của GV trong rèn luyện kỹ năng giao tiếp toán học cho HS	25
Bảng 1.6. Những khó khăn của HS trong giao tiếp toán học	26
Bảng 1.7. Mức độ tham gia giao tiếp toán học của HS trong giờ học toán	26
Bảng 1.8. Mức độ kỹ năng giao tiếp toán học của HS đầu cấp tiểu học	26
Bảng 3.1. Danh sách lớp thực nghiệm và lớp đối chứng	54
Bảng 3.2. Kết quả bài kiểm tra của lớp 1A1 và lớp 1A2	57
Bảng 3.3. Kết quả xử lý số liệu thống kê lớp 1A1 và 1A2	58
Bảng 3.4. Kết quả sau thực nghiệm của lớp 2A2 và lớp 2A1	59
Bảng 3.5. Kết quả xử lý số liệu thống kê lớp 2A2 và 2A1	60
Bảng 3.6. Kết quả thi học kỳ của lớp 3A3 và lớp 3A2	61
Bảng 3.7. Kết quả xử lý số liệu thống kê của lớp 3A3 và 3A2	62

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, HÌNH VẼ

Biểu đồ 3.1. Tỷ lệ phần trăm kết quả bài kiểm tra của lớp 1A1 và 1A2.....	57
Biểu đồ 3.2. Tỷ lệ phần trăm kết quả sau thực nghiệm của lớp 2A2 và 2A1	59
Biểu đồ 3.3. Tỷ lệ phần trăm kết quả bài kiểm tra sau thực nghiệm lớp 3A3, 3A2	61